

Motion om familjesociala team i förskolan

Motion av Kristin Jacobsson och Ismail Ali (båda C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Kristin Jacobsson och Ismail Ali (båda C) har väckt en motion i kommunfullmäktige i vilken de lyfter vikten av tidiga insatser inom förskolan. I motionen beskrivs olika hinder för arbeten med tidiga insatser, bland annat utmaningar i samarbete mellan olika aktörer, otidlig koppling mellan insats och resultat samt kortsiktiga budgetperspektiv, som försvårar ett långsiktigt arbete.

Motionärerna anser att staden bör fokusera på möjligheter och fatta långsiktiga politiska beslut med vetskap om att effekter av besluten kan dröja. Familjesociala team föreslås inrättas i varje stadsdel för att stärka samarbetet mellan förskola, vårdnadshavare och socialtjänst samt att ge stöd vid orosanmälningar. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att utreda möjligheten att inrätta familjesociala team utifrån intentionerna som skrivs fram i motionen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Akademikerförbundet SSR och Sveriges lärare Stockholm.

Akademikerförbundet SSR och Sveriges lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer i förskolans betydelse för barns framtid, och ser att motionens förslag ligger i linje med pågående insatser och arbeten inom staden. Kontoret anser därför att det inte finns ett behov av att utreda inrättande av familjesociala team i förskolan.

Förskolenämnden anser att pågående insatser för att stärka samverkan med socialtjänsten, Program för barnhälsa i Stockholms stad och det pågående budgetuppdraget, där en modell för socionomer i förskolan provas, är i linje med motionens intentioner. Därför föreslår nämnden att motionen anses besvarad.

Socialnämnden instämmer i vikten av tidiga och samordnade insatser och beskriver att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom staden för att stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst. Nämnden anser med hänvisning till detta att det inte finns behov av att tillsätta en utredning enligt motionens förslag.

Bromma stadsdelsnämnd betonar vikten av att fler barn i riskzon uppmärksammas och ges stöd tidigt, men anser att organiseringen av samverkan är något som bör beslutas av förvaltningen utifrån lokala behov, tilldelade resurser och beprövad erfarenhet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd instämmer i att tidiga insatser är viktigt och beskriver sitt förebyggande arbete, som i delar går i linje med förslaget i motionen. Nämnden ser positivt på motionens förslag om familjesociala team, och ser även att det är viktigt att samverkan sker med regionen.

Järva stadsdelsnämnd är positiv till förslaget att utreda om familjesociala team ytterligare kan förstärka den nuvarande samverkan mellan socialtjänsten och förskolan. Nämnden anser att eventuella förslag bör provas och ställas i relation till nuvarande samverkansstrukturer.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är positiv till samverkan och utveckling av arbetssätt och funktioner i förskola som kan förstärka arbetet med tidiga insatser. Nämnden beskriver också att det finns ett stadsdelsövergripande barnhälsoteam som arbetar mot förskolorna, och nämner budgetuppdraget *Förstärkt förskola* i svaret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Ett av samhällets viktigaste uppdrag är att ge alla barn likvärdiga förutsättningar till en bra framtid oavsett var de bor eller vilken bakgrund de har. Förskolan möter nästan alla familjer och har därför en nyckelroll i att arbeta kompensatoriskt för att ge alla en bra start i livet. Därför har vi under mandatperioden växlat upp det här arbetet i Stockholm på flera sätt.

Vi i den rödgröna majoriteten har tagit initiativ till ett stadsgemensamt program för barnhälsoarbetet med fokus på barn i förskoleåldern. Programmet syftar till att utgöra grunden för ett sammanhållet och likvärdigt arbete för barns hälsa i staden. Ett område som är särskilt viktigt för att lyckas är samverkan mellan förskola och socialtjänst.

Redan nu finns barnhälsoteam inrättade i alla stadsdelar där olika funktioner jobbar tillsammans för att stödja barn i förskoleåldern. Nu går vi i den rödgröna majoriteten vidare med nästa steg i att pröva nya vägar för hur vi kan nå fler utsatta barn i tid. Inom ramen för arbetet med förstärkt förskola i ytterstaden ska vi genomföra ett

pilotprojekt med socionomer i förskolan. I projektet ser vi hur socionomers kompetens kan komplettera de etablerade yrkesgrupperna i förskolorna.

Samarbetet mellan förskolan och socialtjänsten stärks också på olika nivåer. Ett utvecklat samarbete mellan förskoleförvaltningen och socialförvaltningen har bland annat mynnat ut i ett gemensamt stödmaterial för samverkan mellan förskola och socialtjänst. Materialet ska bidra till att barn och vårdnadshavare får en rättssäker och likvärdig hjälp oavsett var i staden barnet går i förskola eller var i staden familjen bor, och även tydliggöra ansvarsfördelningen mellan förskola och socialtjänst.

Det gläder mig att vi är många som vill se ett stärkt gemensamt arbete för stadens barn. Jag är beredd att fortsätta ta ansvar för att det här arbetet fortsätter utvecklas. Stabila strukturer för samverkan både inom förvaltningar, mellan förvaltningar och mellan stadens och regionens verksamheter är avgörande för att nå framgång.

Bilaga

Motion om familjesociala team i förskolan, dnr KS 2025/181-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Christofer Fjellner (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra följande

Det är såklart glädjande att borgarrådet Alexandra Mattsson instämmer i att förskolan har en nyckelroll för barns framtid och att tidiga insatser är helt avgörande. Men ändå är det tydligt att de åtgärder borgarrådet hänvisar till inte räcker. Stödmaterial, samverkansdagar och pilotprojekt är viktiga komplement, men de ersätter inte den närvaro och tillit som krävs för att verkligen möta barn och familjer i vardagen. När barn i låg ålder riskerar att dras in i kriminalitet, när föräldrar kämpar i sin föräldraroll och när förskolepersonal tvekar att göra orosanmälningar av rädsla för hot eller för att relationen med familjen ska skadas, då behövs mer än planer och dokument. Då behövs närvaro och långsiktiga strukturer.

Flera av stadens egna remissinsatser bekräftar detta. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd framhåller att en organiserad samverkan mellan förskola, socialtjänst och vårdnadshavare kan göra att barn upptäcks tidigare och får rätt stöd. Järva stadsdelsnämnd pekar på att familjesociala team kan förstärka nuvarande samverkan och gynna barns bästa. Även Skarpnäcks stadsdelsnämnd uttrycker sig positivt om nya arbetssätt som stärker de tidiga insatserna. När flera stadsdelsnämnder efterfrågar just det som motionen föreslår, blir det tydligt att de befintliga insatserna inte är tillräckliga.

I förskolan möter vi nästan alla barn och deras familjer. Det är där oron först blir synlig och där stödet kan sättas in innan problemen hinner rota sig. Forskningen är entydig: tidiga insatser är det mest verkningsfulla sättet att bryta destruktiva mönster och samtidigt det mest samhällsekonomiskt kloka. Att bygga starka och trygga barn från början är alltid bättre än att i efterhand försöka reparera trasiga vuxna.

Att hänvisa till att vi ska vänta in pilotprojekt som först ska prövas, sedan utvärderas och möjligen leda vidare i praktiken är att skjuta problemen framför oss. Dagens förskolebarn hinner bli skolbarn innan vänsterstyrets försök ens är utvärderat, och då är ofta de avgörande möjligheterna att skapa förändring i grunden förlorade. Vi vet att tidigare insatser är mest effektiva, men vi vet också att deras kraft försvagas om de inte sätts in i tid.

Vi måste bygga strukturer som finns på plats varje dag i förskolan, med socionomer som kan skapa förtroende, stötta personal och vara närvarande stödet som saknas idag. Därför bör motionen bifallas och förslaget om familjesociala team utredas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 17 september 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige lyfter Kristin Jacobsson och Ismail Ali (båda C) att förskolan lägger grunden för framtiden och att en bra förskola gynnar barn genom hela livet. De lyfter att det många gånger är tydligt redan i förskoleåldern vilka barn som behöver tidigt stöd, för att förhindra problem senare i livet och att barn med sämre förutsättningar gynnas mest av en god förskolegång.

Motionärerna understryker att tidiga insatser för barn och familjer i riskzon är avgörande redan i förskolan och att ett starkt stöd bör sättas in snabbt och kraftfullt i ett tidigt skede. Tre huvudsakliga hinder för tidiga insatser, som Skolverket lyfter i sin rapport *Satsa tidigt, tänk långsiktigt!* från 2023, beskrivs. Dessa är utmaningar i samarbeten mellan olika aktörer, otydlig koppling mellan insats och resultat samt en kortsiktighet där budgetperspektiv försvårar att ta hänsyn till långsiktiga effekter.

Motionärerna anser att staden bör fokusera på lagstöd och möjligheter till samverkan över myndighetsgränser, istället för att se hinder. Att det finns möjligheter att fatta långsiktiga politiska beslut baserade på forskning, med vetskap om att resultat kan vara fördröjt framförs. Därför föreslås att staden etablerar familjesociala team i varje stadsdel, som ska vara en samverkansform mellan förskola, vårdnadshavare och socialtjänst. Inom teamen ser motionärerna att en socionom från socialtjänsten ska finnas kopplad till förskolorna, med uppdrag att etablera goda relationer mellan socialtjänst och familjer samt vara ett stöd när förskolan behöver göra orosanmälningar.

Med bakgrund av ovan föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar att utreda möjligheten att inrätta familjesociala team utifrån intentionerna i som skrivs fram i motionen.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Akademikerförbundet SSR, och Sveriges lärare Stockholm.

Akademikerförbundet SSR och Sveriges lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	6
Förskolenämnden.....	7
Socialnämnden.....	9
Bromma stadsdelsnämnd.....	10
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd.....	11

Järva stadsdelsnämnd	12
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	13
Reservationer m.m.	15

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att förskola har en betydelsefull roll för barns framtid. En förskola av hög kvalitet är viktig för barns utveckling och lägger grunden för det livslånga lärandet. Stockholm stad arbetar för alla barns rätt till en förskola som möjliggör att barn utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och behov. Genom bland annat ett aktivt kompensatoriskt kvalitativt arbete, kombinerat med en differentierad ersättning baserad på socioekonomiska faktorer, verkar staden för att alla barn ska få lika förutsättningar till utveckling. Stadsledningskontoret ser att en likvärdig förskola med hög kvalitet i hela staden, bidrar till att skapa jämlika uppväxtvillkor. Inom ramen för detta är stadens arbete med tidiga insatser centralt och stadsledningskontoret är eniga med motionärerna om att barn i riskzon tidigt ska få möjlighet till rätt stöd.

Stockholm stad har under många år, via bland annat kommunfullmäktiges budget, uppmärksammat och fastställt vikten av förskolans kompensatoriska uppdrag, förebyggande insatser och arbete för jämlika livschanser. Staden har kartläggningar som sträcker sig över längre tidsperioder, som exempelvis *Skillnadernas Stockholm* (2015) samt *Återblick Skillnadernas Stockholm* (2024). Rapporter och analyser synliggör barns livschanser över tid och områden för att möjliggöra anpassningar av insatser utifrån den samhällsutveckling som sker. Ett löpande arbete för barns bästa sker inom staden och insatser finns som sträcker sig över fler budgetår, såsom arbete för förstärkt förskola i ytterstaden, vilket syftar till att stärka barns lika förutsättningar. Staden möjliggör även för sociala investeringsprojekt, med finansiering över längre tid som syftar till att förebygga utanförskap och utsatthet. En central del av sociala investeringar är att bedöma insatsens effekt, för att därefter kunna bedöma ekonomiska förtjänster. Effekterna kan komma på längre sikt.

Inom staden pågår ett utvecklingsarbete kring förebyggande och tidiga insatser inom förskolan, men även genomgripande för staden som helhet för barn. Inom detta utvecklingsarbete ingår flertalet insatser såsom ett pilotprojekt där en modell för att integrera socionomer i förskolans verksamhet testas. Stödmaterial för samverkan mellan socialtjänsten och förskolan har tagits fram och nya, löpande återkommande, samverkansformer har initierats för att ytterligare stärka samverkan. Staden har tagit fram *Program för barnhälsa i Stockholm stad*, vilket ytterligare stärker arbetet med tidiga insatser. I programmet fastställs hur arbetet med barnhälsa ska organiseras inom staden och samtliga stadsdelsnämnder har idag någon form av särskilt team,

innehållandes flera professioner och sakkunniga, som verkar för ett stärkt stöd till barn.

Under 2025 kommer en ny socialtjänstlag att träda i kraft, vilket bidrar till ytterligare stärkt samarbete mellan socialtjänst och förskola. Nya socialtjänsten fastställer en högre grad av samverkan, ansvar inom samtliga verksamheter för sociala insatser samt att stöd ska vara än mer lättillgängligt.

Stadsledningskontoret ser att motionens förslag ligger i linje med pågående insatser och arbeten inom staden och ser därför inte ett behov av att utreda inrättande av familjesociala team i förskolan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion om familjesociala team i förskolan av Kristin Jacobsson (C) och Ismail Ali (C) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 juni 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utifrån vad forskning visar är förskoleförvaltningen av uppfattningen att en förskola av hög kvalitet främjar barns utveckling och bidrar positivt till barns framtida skolgång. Detta är särskilt betydelsefullt för barn som växer upp under ogynnsamma omständigheter. Förskolan har i uppdrag att kompensera för skillnader i barns livsvillkor och kan därmed spela en nyckelroll i att förebygga framtida sociala problem.

Förskolans kvalitet påverkas av flera faktorer. Dit hör det pedagogiska ledarskapet, medarbetarnas kompetens och möjlighet till kompetensutveckling. Andra faktorer som påverkar kvaliteten är personaltätheten samt barngruppens storlek. Dessa olika faktorer samverkar med varandra och har tillsammans betydelse för verksamhetens kvalitet. Förskoleförvaltningen menar att det viktigaste bidraget för barns framtid ligger i en förskola av hög kvalitet, med rektorer som är goda pedagogiska ledare och förskollärare med rätt kompetens för uppdraget.

Motionärerna lyfter vikten av tidiga insatser och samverkan i det förebyggande arbetet. Förskoleförvaltningen delar uppfattningen om att samverkan är en viktig del i det förebyggande arbetet. Motionärerna pekar även på att staden borde ha möjlighet att möta stuprörsproblematik i samverkan inom verksamheter som kommunen har ansvar för. Förskoleförvaltningen menar att det redan idag pågår ett aktivt arbete med samverkan mellan förskola, socialtjänst och övriga aktörer i staden. Ett exempel på detta är förskoleförvaltningens och socialförvaltningens gemensamma framtagande

av ett stödmaterial för samverkan mellan förskola och socialtjänst. Materialet ska bidra till att barn och vårdnadshavare får en rättssäker och likvärdig hjälp oaktat var i staden barnet går i förskola eller var i staden familjen bor. Vidare ska materialet även tydliggöra ansvarsfördelningen mellan förskola och socialtjänst. Det finns även exempel på samverkan på lokal nivå. Flera stadsdelsnämndsområden har samverkansgrupper mellan förskola, skola och socialtjänst som syftar till att identifiera och hantera utmaningar samt erbjuda tidigt stöd. Ett exempel på detta är insatser inom psykisk hälsa och föräldrastöd, såsom IFOUS-processtöd som bygger på kunskapsöversikten *Att främja psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa i förskola*. Ett annat exempel är de familjecentraler som finns i vissa stadsdelsnämndsområden. Genom att samla öppen förskola, socialtjänst och BVC skapas möjligheter till samverkan och identifiera behov av tidiga insatser redan innan barnet börjar förskolan.

Stadens budget för 2025 ger förvaltningen i uppdrag att pröva en modell för socionomer i förskolan. Uppdraget ska tydliggöra hur samverkan mellan förskola och socialtjänst kan förstärkas ytterligare och inkluderar framtagandet av en modell för socionomer i förskolan. En sådan modell har som syfte att stärka det förebyggande arbetet och bidra till ökad samverkan. Detta är ett viktigt komplement till det arbete som förskolan redan gör med att identifiera stödbehov och sätta in tidiga insatser. Det finns dock ett antal utmaningar med en modell för socionomer i förskolan som behöver beaktas, såsom resursfördelning, organisatoriska förändringar och hur modellen förhåller sig till befintliga strukturer och insatser i stadsdelsförvaltningarna. Förskoleförvaltningen genomför i samarbete med stadsdelsförvaltningarna en kartläggning över hur socionomers kompetens i förskolan används. I inventeringen ingår att identifiera befintliga uppdrag, arbetssätt och behov i stadsdelsförvaltningarna samt samla in erfarenheter från pågående insatser.

Uppdraget om en modell för socionomer i förskolan bör även ses i relation till *Program för barnhälsa i Stockholms stad*.¹ Programmet syftar till att säkerställa alla barns rätt till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö. Målet är att minska skillnader i barns livsvillkor och skapa hållbara förutsättningar för att främja barns fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Genom tidiga, samordnade och systematiska insatser ska barn i utsatta situationer identifieras och få rätt stöd. Varje stadsdelsnämnd ska ha en barnhälsoorganisation präglad av ett specialpedagogiskt perspektiv. Sammantaget ska barnhälsoarbetet främja en trygg, hållbar och hälsosam utveckling för alla barn.

Som tidigare nämnts pågår redan idag initiativ för att förstärka samverkan mellan förskola, socialtjänst och andra relevanta aktörer. Det finns därför ett behov av att i arbetet med det pågående budgetuppdraget med socionomer i förskolan även ta

¹ Programmet för barnhälsa var vid framtagande av tjänsteutlåtande inte beslutat av kommunfullmäktige.

hänsyn till pågående insatser och se över hur det går att undvika parallella organisationer och ett ineffektivt resursutnyttjande.

Förskoleförvaltningens kartläggning av hur stadsdelsförvaltningarna arbetar med socionomer i förskolan kommer i det avseendet tillhandahålla viktig information. Den kommer bidra med en nulägesbild och vara en utgångspunkt i det fortsatta arbetet. En utvärdering av projektet kommer sedan kunna komplettera denna bild och svara på om modellen med socionomer i förskolan kan stärka samverkan eller om det finns andra, mer effektiva sätt att arbeta på.

Sammanfattningsvis är förskoleförvaltningen av uppfattningen att en förskola av hög kvalitet är en central faktor för att kompensera för barns livsvillkor. Förvaltningen menar även att pågående insatser för att stärka samverkan med socialtjänsten, *Program för barnhälsa i Stockholms stad*, samt det pågående budgetuppdraget med en modell för socionomer i förskolan är aktiviteter som överensstämmer med motionens intentioner. Mot bakgrund av dessa faktorer anses motionen besvarad.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 juni 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Kristin Jacobsson (C) och Yvonne Fernell Ingelström m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av tidiga och samordnade insatser för barn som far illa eller riskerar att fara illa. Inom både stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningen och förskoleförvaltningen pågår ett omfattande utvecklingsarbete för att stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst, med målet att ge rätt stöd i rätt tid.

En grundförutsättning för god samverkan är att verksamheterna har kunskap om varandras uppdrag och arbetssätt samt är förtrogna med de lagar och rutiner som gäller i samarbetet kring stadens barn. I budgeten för 2024 fick socialnämnden och förskolenämnden i uppdrag att, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram ett stödmaterial för samverkan mellan förskola och socialtjänst. Detta stödmaterial är nu färdigställt och klart att spridas till chefer och medarbetare inom förskola och socialtjänst. Materialet innehåller en beskrivning av respektive verksamhets ansvar och uppdrag och syftar till att underlätta samarbetet, tydliggöra ansvarsfördelningen samt säkerställa att barn får ett rättssäkert och likvärdigt stöd, oavsett förskola eller var i staden barnet bor.

I flera av stadens stadsdelsförvaltningar bedrivs ett aktivt utvecklingsarbete för att stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst. För att främja kunskapsdelning och inspirera till fortsatt utveckling anordnar socialförvaltningen och

förskoleförvaltningen i höst, för tredje året i rad, en gemensam samverkansdag för chefer och medarbetare inom båda verksamhetsområdena.

För att ytterligare stärka samverkan på strategisk nivå genomfördes i april ett stadsövergripande möte med ledningen för förskolor och socialtjänst. Under mötet diskuterades gemensamma budgetuppdrag samt framgångsfaktorer och utvecklingsområden inom nuvarande samverkan. Planen är att denna mötesform ska återkomma en gång per termin.

I budgeten för 2025 har socialnämnden och stadsdelsnämnderna fått i uppdrag att, tillsammans med förskolenämnden och utbildningsnämnden, sprida information om föräldraskapsstödsprogram och erbjuda stöd till alla föräldrar och nyblivna föräldrar i Stockholm. Att förskolan informerar föräldrar om tillgängligt stöd kan också bidra till att motverka desinformationskampanjer mot socialtjänsten, något motionärerna lyfter som angeläget. Parallellt med detta pågår gemensamt utvecklingsarbete inom frågor som hedersrelaterat våld och orosanmälningar.

I budget 2025 har förskolenämnden, i samarbete med stadsdelsnämnderna och inom ramen för förstärkt förskola i ytterstaden, fått i uppdrag att leda ett pilotprojekt där en modell med socionomer i förskolan prövas. Syftet är att tidigt identifiera och ge stöd till barn, främja deras sociala och känslomässiga utveckling samt fördjupa samverkan mellan förskola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Förskoleförvaltningen har tagit fram en projektplan och påbörjat arbetet, och socialförvaltningen följer utvecklingen med intresse.

Mot bakgrund av det omfattande pågående utvecklingsarbetet kring samverkan mellan förskola och socialtjänst, samt att förskoleförvaltningen inlett ett pilotprojekt med socionomer i förskolan, ser socialförvaltningen i dagsläget inget behov av att utreda möjligheten att inrätta familjesociala team i förskolan.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på motionen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 5 juni 2025 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser behov av att utveckla samverkan mellan socialtjänsten och förskolor/skolor för att tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser med fokus på det förebyggande arbetet. I och med den nya socialtjänstlagen, som är planerad att träda i kraft 20250701, kommer ytterligare fokus samt möjligheter finnas för socialtjänst och förskolor att både samarbeta tätare samt mer förebyggande, men också ge stöd mer lätt tillgängligt för föräldrar och barn i behov av stöd.

Förvaltningen ser behov av mer fokus och insatser riktade mot mindre barn för att arbeta förebyggande. Fler familjerådgivare eller "förskolesocionomer" skulle kunna ge stöd till fler föräldrar i ett tidigt skede och arbeta mer uppsökande samt lätt tillgängligt för familjer. I grunden handlar det dock om att utveckla arbetssätt och att i högre grad samverka, vilket den nya socialtjänstlagen ger goda förutsättningar för när den träder i kraft. Förskolorna har idag stöd av socialtjänsten kring orosanmälningar och nya arbetssätt provas. I och med den nya socialtjänstlagen är även en målsättning att ett bredare och tidigare stöd ska kunna erbjudas till föräldrar och detta genom samverkan mellan förskolor och socialtjänst. Ett exempel idag på nya arbetssätt är att anmälningssamtal ska genomföras mellan socialtjänst och förskola i de ärenden där socialtjänsten beslutat att inte inleda utredning så förskolan får återkoppling på de orosanmälningar de upprättar.

Förvaltningen är eniga med motionärerna kring att fler barn i riskzon ska uppmärksammas och tidigt stöd ska kunna erbjudas. Hur samverkan ska organiseras, genom särskilda funktioner eller genom utvecklade arbetssätt, bör förvaltningen själv avgöra utifrån lokala behov, tilldelade resurser och beprövad erfarenhet. Förvaltningen ser behov av att staden ser över en långsiktig planering kring ersättning för socionomer som arbetar mot skolor och förskolor, då nuvarande tjänster inom skolsociala team är beroende av statliga medel.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen instämmer med motionärerna att tidiga insatser till barn och familjer i förskolan är viktigt och kan vara avgörande för barnets framtid. I och med nya socialtjänstlagen kommer detta bli ännu viktigare, då den innebär att socialtjänsten ska vara förebyggande och nå ut med tidiga och lättillgängliga insatser innan problemen vuxit sig stora.

Stadsdelsförvaltningen har idag ett förebyggande arbete med tidiga insatser i förskolan. Några av insatserna går i linje med förslaget i motionen, när det gäller samverkan. *Förskoleteam* är en samverkan mellan förskola, föräldramottagningen (Avdelning förebyggande och främjande) samt barnavårdscentralen (BVC). Förskoleteamet är ett projekt som är finansierat av sociala investeringsmedel och syftar till att fånga upp barn i förskoleåldern som har svårigheter med samspel och/eller kommunikation, för att kunna erbjuda tidigt stöd. I Snösätra förskoleenhet finns också föräldrarådgivare på två förskolor. Detta bidrar till ett lättillgängligt föräldrastöd. I arbetet med att främja barns psykiska hälsa har en samverkan startats

mellan Avdelning förskola, Avdelning förebyggande och främjande samt habiliteringen och barnavårdscentralen.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på motionens förslag om familjesociala team där socialtjänst, förskola och vårdnadshavare samverkar. Det kan bidra till ökat förtroende och kunskap mellan professioner, vilket i sig kan bidra till att barn upptäcks och får stöd tidigare. Stadsdelsförvaltningen ser även att det är viktigt att samverkan sker med regionen. Förskoleteam är ett exempel på en väl fungerande samverkan med regionen, i form av barnavårdscentralen.

Barnrättsperspektiv

Förslaget i motionen är positivt ur ett barnrättsperspektiv. Tidigt stöd till barn och familjer, som av olika skäl behöver det, stämmer överens med flera artiklar i barnkonventionen. Enligt artikel 28 har alla barn rätt till utbildning, att fånga upp barn som behöver stöd samt ge dem stöd, ger fler barn förutsättningar att ta del av undervisningen i förskola och skola. Enligt artikel 3 ska barns bästa beaktas och enligt artikel 6 har barn rätt till liv, överlevnad och utveckling. Barnets bästa och rätten till utveckling stämmer väl överens med förslaget i motionen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget att utreda om familjesociala team ytterligare kan förstärka nuvarande samverkan mellan socialtjänsten och förskolan. Vidare anser förvaltningen att det går i linje med pågående utvecklingsarbete mellan aktörerna. Förvaltningen anser att socialtjänsten kan vara ett komplement till förskolan, som ytterligare kan fokusera på sitt utbildnings- och undervisningsuppdrag, samt det stöd som barn och familjer behöver för att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare bedömer förvaltningen att stärkt samverkan mellan förskolan, socialtjänsten och vårdnadshavarna kommer gynna barns bästa. Förvaltningen anser att eventuella förslag bör prövas och ställas i relation till nuvarande samverkansstrukturer.

Inom Järva stadsdelsförvaltning har avdelningarna individ och familj och förskola under det senaste året byggt upp en struktur för samverkan. En gemensam handlingsplan med tillhörande aktivitetsplan har tagits fram. Syftet är att informera om förskolan respektive socialtjänstens uppdrag och följa upp handlingsplanens genomförande. Aktivitetsplanen fokuserar bland annat på att medarbetarna inom socialtjänsten och förskolan har kunskap om varandras uppdrag. Förskolan

informerar om socialtjänstens insatser och vägleder bland annat föräldrar till föräldrarådgivningen. Vidare kan förskolan konsultera socialtjänsten i olika frågor som exempelvis orosanmälningar. För att öka inskrivningsgraden och/eller öka närvaron i förskolan informerar socialtjänsten föräldrar om öppna förskolans verksamhet och vikten av att gå i förskolan, samt vägleder föräldrar som behöver information om förskolan till öppna förskolan.

Vidare sker utvecklingsarbete med *tidiga samordnade insatser (TSI)* i samverkan mellan socialtjänsten, förskolan, utbildningsförvaltningen, regionen och polisen. För att tillgodose barns rättigheter och behov arbetar aktörerna med gemensamma begrepp och konkreta verktyg utifrån den gemensamt framtagna modellen för tidiga insatser. Dessutom sker samverkan mellan socialtjänsten, regionen, skolan och förskolan inom ramen för *barn och unga med särskilda behov (BUS)*. Målet är att öka förståelsen och kunskapen om aktörernas olika uppdrag och organisation samt hur parterna på bästa sätt kan samverka vid oro för barn.

Avslutningsvis följer förvaltningen budgetuppdraget inom ramen för förstärkt förskola som innebär att en modell med bland annat socionomer i förskolan ska prövas i samverkan med utvalda stadsdelsnämnder. I syfte att se vilken roll det kan fylla för att förstärka arbetet med tidiga insatser (TSI). Exempelvis har positiva effekter av liknande projekt i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning framkommit som ökad förståelse och medvetenhet för verksamheternas respektive uppdrag. Förvaltningen avvaktar förskolenämndens beslut innan vidare arbete sker.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2025 följande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Ann Hultmark Fridner (L) och Maria Sawon (SD), se Reservationer m.m.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. En likvärdig förskola av hög kvalitet bidrar till att skapa jämlika uppväxtvillkor. Förskolans kompensatoriska uppdrag är därför centralt. Nämndens förskolor arbetar för att tidigt identifiera och ge rätt stöd till barn i behov av särskilt stöd, samt uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Förskolorna har väl fungerande rutiner för orosanmälan till socialtjänsten.

Inom förskoleavdelningen finns ett stadsdelsövergripande barnhälsoteam som arbetar mot förskolorna. Barnhälsoteamets uppdrag är bland annat att stärka förskolans möjligheter att tidigt uppmärksamma och stödja barn och familjer. Barnhälsoteamet består av en familjebehandlare, som är socionom och med erfarenhet från socialtjänsten, samt en specialpedagog. Vårdnadshavare erbjuds icke biståndsbedömda stödsamtal med familjebehandlare vid behov. Familjebehandlaren stödjer förskolans medarbetare vid orosanmälan av barn i verksamheten. Samverkan med socialtjänsten sker också. Detta i syfte att stärka samarbetet och göra det icke biståndsbedömda föräldrastödet synligt och lättillgängligt. Familjebehandlare samverkar också med barnavårdscentraler och mödravårdscentraler inom stadsdelsområdet. Syftet med samverkan är bland annat att fånga upp gemensamma frågor, sprida kompetens och skapa utvecklingsmöjligheter.

Förskolenämnden har i stadens budget fått i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna, och inom ramen för *förstärkt förskola* i ytterstaden, leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas. Vilka stadsdelsnämnder som kommer delta är ännu inte fastställt. Projektet ska fokusera på att identifiera barn i behov av tidiga insatser. Exempelvis att främja barns sociala och emotionella utveckling samt stärka förskolans medarbetare i att hantera psykosociala utmaningar. Det primära målet är att testa och utvärdera en modell där socionomer integreras i förskolans verksamhet.

Förvaltningen ser att motionens förslag ligger i linje med förskolenämndens budgetuppdrag. Förvaltningens uppfattning är att uppdraget först genomförs i samarbete med stadsdelsnämnderna för att sedan utvärderas. Förvaltningen är positiv till samverkan och utveckling av arbetssätt och funktioner i förskola som kan förstärka arbetet med tidiga insatser.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Kristin Jacobsson (C) och Yvonne Fernell Ingelström m.fl. (M)

1. att tillstyrka motionen i sin helhet, samt
2. att därutöver anföra.

Vi tackar för förvaltningens svar på vår motion och delar uppfattningen om vikten av tidiga och samordnade insatser. Men vi ifrågasätter skarpt slutsatsen att det inte finns behov av att gå vidare med en stadsövergripande reform. Att hänvisa till ett tillfälligt pilotprojekt när barn redan nu faller mellan stolarna riskerar att ytterligare fördröja insatser som forskningen tydligt visar bör sättas in tidigt. Vi har inte råd att vänta.

Vi befinner oss i en verklighet där barn i låg ålder rekryteras in i kriminella miljöer, där social misstro mot samhällets stödstrukturer breder ut sig och där både skola och förskola får bära ett allt större ansvar för att identifiera och hjälpa barn i riskmiljöer. Vi vet också att många föräldrar kämpar i sin föräldraroll och att om stödet sätts in tidigt kan vi förebygga destruktiva livsval innan det är för sent. Tidiga insatser som stärker barn och föräldrar gynnar både individer och samhället som helhet.

Förskolan har en särskilt viktig roll eftersom den når majoriteten av stadens barn och deras familjer, oavsett social eller kulturell bakgrund. Forskning visar att barn med svårare förutsättningar gynnas allra mest av en stark och trygg förskola. Det gör just förskolan till den naturliga platsen för att samordna stödinsatser innan problemen växer sig stora. Att bygga starka barn är alltid mer effektivt, och långt mer samhällsekonomiskt lönsamt, än att försöka laga trasiga vuxna.

Att barn far illa upptäcks i många fall redan i förskolan. Samtidigt är det känt att personal drar sig för att göra orosanmälningar av rädsla för hot eller att skada relationen med familjen. Skolpersonal vittnar om hot och förföljelse efter att ha följt anmälningsplikten. I ett sådant läge måste vi som stad göra mer än att sprida material och arrangera samverkansdagar. Vi måste skapa närvaro. En socionom som finns där, som känner både personal och familjer, som kan stödja i akuta lägen och bygga förtroende över tid, det är vad vårt förslag om familjesociala team handlar om.

Förvaltningens hänvisning till ett pågående pilotprojekt med socionomer i förskolan visar på en god vilja, men projektet är begränsat, geografiskt ojämnt och saknar den långsiktiga stadsgemensamma struktur som vi föreslår. Vi har inte tid att vänta. Den verklighet vi möter kräver att vi agerar nu, inte när ett projekt först ska genomföras, följas upp och eventuellt omformas.

Ska vi på allvar förebygga att barn hamnar snett i livet, måste vi möta barn och föräldrar med samlat stöd redan i förskolan. Det är där vi fortfarande har chansen att bryta mönster innan det är för sent.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation av Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Ann Hultmark Fridner (L) och Maria Sawon (SD)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande

Centerpartiet har länge drivit på för att barns behov ska fångas upp tidigt och vi noterar att förvaltningen i sitt svar delar denna problembild. Men det finns samtidigt viktiga skillnader mellan det vi föreslår och det som idag beskrivs som redan existerande stöd. Och det finns brister i hur arbetet fungerar i praktiken som måste tas på allvar.

Förvaltningen lyfter de stadsdelsövergripande stadsdelsteamerna som exempel på vad som görs idag, men den funktionen kan inte likställas med vad vi föreslår i motionen. Dessa team är inriktade på förskolan och anställda inom samma förvaltning som förskolan. Det vi efterfrågar en samverkan över myndighetsgränser för socialtjänst, förskola och vårdnadshavare. För att kunna agera snabbt och samordnat, och för att tidiga insatser ska bli verklighet, krävs just en sådan form av samverkan.

Stadsrevisionens rapport från 2024 visar att det fortfarande finns stora brister i hur orosanmälningar hanteras i förskolan. Personal tvekar att anmäla trots tydliga rutiner. Riktlinjer räcker inte till om stödet inte är tillräckligt starkt i praktiken. Här skulle de familjesociala teamen fylla en viktig funktion att skapa trygghet och stöd till personalen.

Budgetuppdraget för 2025 med pilotprojektet ”Förstärkt förskola” är i grunden positivt. Att testa nya arbetssätt i utvalda stadsdelar kan vara värdefullt. Men nu är det redan maj och vi vet fortfarande inte ens vilka stadsdelar som ska få delta i projektet. Samtidigt befinner vi oss mitt i en enorm samhällskris där barn allt oftare dras in i kriminalitet, utsätts för våld eller växer upp i miljöer där vuxna sviker. I det läget räcker det inte med pilotprojekt för några få. Vi behöver bygga upp det förebyggande stödet, för alla barn, i hela staden, och vi behöver göra det nu.

Vårt förslag om Familjesociala team är ett konkret sätt att minska glappet mellan riktlinjer och verklighet, för att skydda barn som annars riskerar att falla mellan stolarna. Vi har inte tid att vänta in ett pilotprojekt som bara inkluderar vissa. Inte en enda unge ska gå miste om hjälp och nutidens barn får inte bli framtidens barnsoldater.